

Szkółka

niedzielnia

Módl się i pracuj, a będziesz szczęśliwy.

Leszno. — Niedziela dziesiąta po Zielonych świątkach, dnia 20. Lipca 1845.

Religia.

Historja nawrócenia mieszkańców wysp gambijskich w Australii.

(Dalszy ciąg.)

Obadwa kapłani żyli bardzo nędznie, lecz jednak zadowolnieni, w zaufaniu, że Pan ich pracę błogosławić będzie. Księdza Caro nazwali Tarcha, księdza Laval Tarora. Często nazywali ich także Korua, to jest dwaj, ponieważ zawsze byli razem. Brata Kolumbana nazywano Tamuta, ponieważ drewniane sprzęty robił. Co dzień lud prosił o to, czémby się mógł okrywać. Raz kopili dobrzy kapłani na okręcie, który z Otaheity przybył, cokolwiek kattunu i rozdzielili go zaraz między mieszkańców. Prosilili więc oni w listach, do Europy pisanych, najusilniej, aby im kattunu przysłano. Ich sutany podarły się w kawałki, a trzewiki z nóg pospadały.

Dnia 1. Stycznia 1835 roku pojechali oba kapłani z bratem na wyspę Tarrawai, do której pierwszą łodzią swoją dobić, i na której zatem poselstwa pokoju dotąd niemogli ogłosić. Tameczni mieszkańcy przyjęli ich dobrze i słuchali ich nauki. Tu spotkali się także z królem Moputro, i powiedzieli mu, na mocy

powagi Boskiego poselstwa, że tylko jeden jest Bóg, i że się drugie nadto życie znajduje; że dusze cnotliwych po śmierci do nieba idą, gdzie wszelkiego szczęścia używają, i że dusze niegodziwych w ogień wtrącone będą. Ich słowa sprawiły na nim takie wrażenie, że krople potu z jego czoła spływały. Odwiedziwszy cały naród, znaleźli króla w jednej chacie i znowu rozmawiali z nim o Bogu i o Jego dobroci. Król odpowiedział im, że ich nauka jest dobra, i zachęcał ich, aby tam pozostali. Lecz musieli do domu wrócić, przyrzekając znowu tu przybyć. Kiedy do swęj łodzi wsiadać mieli, przysłała im królowa owoc figi rajskiej. Ojciec Laval pierwszy raz chciał być sternikiem, iżby drugą razą bez brata Kolumbana sam mógł płynąć. Bliskim już będąc brzegu Akany, chciał uniknąć skały; lecz zerwała się lina od steru i upadł w morze. Wnet wypadło dwóch, przeszło sześć stóp wysokich ludzi, z wyspy na morze, aby go wyratować. Ci dwaj ludzie byli to: naczelnik wyspy i brat jego. Tyle znaczenia i miłości zjednali sobie posłańcy wiary na wyspie. Nauka o zmartwychwstaniu umarłych czyniła wszędzie mocne wrażenie, i odtąd stała się przed-

miotem rozmów. Dokąd tylko przybyli kapłani, zapytywano ich, czy ten lub ów, co dawno umarł, zmartwychwstanie? Tu rzekł jeden: ja ujrzę znowu ojca mego! Ówdzie mówił drugi: ja ujrzę znowu matkę moję, ja moje dziecko. Niektórzy z nich mówili: jak kto u nas umrze, to powiadamy mu: żegnaj na wieki! Przebóg, rzekli poczciwi ojcowie, odtąd nie będziecie tak więcej mówili. Dobrzy i źli z grobów wstaną i ujrzymy ich w dniu powszechnego zmartwychwstania.

Dnia 12. Stycznia odjechali ojcowie na wyspę Tarrawai ogłaszać poselstwo zbawienia, lecz zostali zimno przyjęci. Widzieli dzikie ludu spojrzenie. Weszli do chaty, w której mieli przenocować. Worek, zawierający sprzęty do nabożeństwa służące, złożyli na ziemi, i ostrzegali wszystkich przytomnych, że to rzecz jest: Tapu, to jest święta rzecz wielkiego Boga, i że nie można jej ruszać. Wtém przybył człowiek, którego przy pierwszych odwiedzinach poznali, i który był nader uprzejmy i wesoły, i rzekł do nich: „życzę sobie modlić się z wami.“ Nauczyl go żegnać się i mniejszych modlitw, i tyle w nich znalazł upodobania, iż mu je dopóty powtarzać musieli, dopóki ich nie pojał. Przybyły także dzieci, które znak krzyża świętego robiły i pospieszały drugiej dziatwy szukać. Wnet otoczyła ich gromada dzieci, a nawet małe, i wszystkie chciały się nauczyć znak krzyża robić i modlitwę odmawiać, którą ojcowie w krajowym języku ułożyli. Nie długo zaczął krzyż święty błogosławieństwa swoje na ten naród zlewać. Wszystko się zgromadziło, i nie było już tych samych dzikich twarzy, z jakimi ojców byli przyjęli. Pooglądali na nich z radością i zarzucali ich pytaniami. Nauczali kapłani i słowa

wzięły błogosławiony skutek. Innego ranka znowu się lud zgromadził, kiedy kapłani świętą ofiarę nowego przymierza pierwszy raz na tej wyspie sprawowali. Potém udzielali nauki, i kiedy o śmierci Jezusa mówili, pokazali słuchaczom obraz Ukrzyżowanego. Ten widok sprawił na sercach mocne wrażenie. Po mszy świętej rozdali dzieciom pisane abecadło i otworzyli szkołę. Gdy się lud oddalił, odmówili ojcowie kapłańskie pacierze i poczytali sobie za powinność odwiedzić inne także narody.

Uprzejmy człowiek, który poprzedniego dnia żądał od nich nauk, podjął się teraz być ich przewodnikiem. Zaraz na początku musieli na wysoką wchodzić górę. Upał, który jest w tym kraju nieznośnym, doszedł już najwyższego stopnia swego, tak, iż obłani potem z utrudzenia, omdlewali. Ich przewodnik nawet nie mógł iść dalej. Zapytał ich więc, czyli obadwa inne ludy tej wyspy odwiedzić chcieli, i tegoż samego dnia jeszcze powrócić? Na odpowiedź potwierdzającą wydał on takie westchnienie, iż się od śmiechu powściągnąć nie mogli. Do pierwszego przybywszy ludu, znaleźli dość spory dom, a w nim człowieka z długą i białą jak śnieg brodą. Ten zaprosił ich do domu i przyjęli to zaproszenie. Kiedy z tym starcem rozmawiali, zgromadził się lud na wieść o ich przybyciu. Zapytywano ich o kraj; a gdy odrzekli, że ich ojczyzna bardzo jest daleko, zapytywali, czyli nieba dosięga. Potém pytano się, czy oni są dziećmi ludzi? a starzec, nie czekając na odpowiedź, pytał: „czy jesteście bogowie?“ To pytanie dało powód, iż oznajmili tym ludziom bytność jednego Boga, i mówili o wcieleniu Syna Bożego, śmierci i zmartwychwstaniu. Po tej

nauce krótkiej, pytał starzec, czy bogów swoich miał porzucić? Odpowiedzieli, iż powinien to uczynić, i w Jezusa Chrystusa wierzyć. Nie wiedząc, siedli ojcowie na progu świątyni bałwochwalskiej, a ten starzec był Matura, pogański arcykapłan. Zrobili krzyż na wszystkich czołach i poszli dalej. Starzec towarzyszył im, i z łatwością, jak oni, wszedł na najspadzistsze góry. Mocno już znużeni przyszli do ostatniego ludu. Gdy się wszystek zgromadził, ogłosili pocieszające tajemnice wcielenia Syna Bożego, odkupienia i powszechnego zmartwychwstania. Tu znajdował się także naczelnik ludu, do którego na tej wyspie naprzód byli przyszli. Obłożył on pomost, na palach wzniesiony, liśćmi wielkimi, mającemi służyć za dach bożnicy, którą ten naród zaczął stawiać. W kraju tym domy są z palów w ziemię zatkniętych, na których kładą się lekkie belki, i wielkiem długiem okrywają liściem. Weszli do takiego szałasu z ufnością, wracając niby do swego domu. Wieczorem wielu ludzi okrążyło to mieszkanie, a między tymi znajdował się także stary kapłan bałwochwalski Matura. Robił on często krzyż i mówił do ojców, że chce bogów swoich porzucić, a tylko Jezusa wielbić. Drugiego dnia atoli nie miał już tej gorliwości. Zresztą był on wesół i uprzejmy. Zobaczywszy, jak dalece usiłowali Misyonarze wydoskonalić się w języku, z ukontentowaniem odkrywał im znaczenie słów, i zadawał sobie nawet, gdy było trzeba, wiele pracy. Pewnego razu, chcąc im wyobrazić, co wyraz boleść znaczy, zaczął się nagle w błocie targać, wcale się nie oszczędzając. Wprawdzie nie potrzebował się obawiać, aby

sukni swoich nie pobrudził, ponieważ żadnych nie miał na sobie.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Gospodarstwo domowe.

Czy lepiej na zimę, lub na wiosnę miód pszczołom podbierać?

Mojem zdaniem korzystniej dla gospodarza na wiosnę miód pszczołom podbierać, czemu? bo gdy się na zimę podbierze, to się w ulu wiele robi próżnego miejsca, łatwo wtedy pszczoły wymarzają. Nadto nie jeden łakomstwem uniesiony za nadto wyrzyna i pszczoły z głodu umierać muszą, co im na wiosnę nie szkodzi, bo mogą sobie poszukać pokarmu za ulem. Na zimę na to się tylko patrzy do pszczół, aby ule wychędożyć, słabe pszczoły w miód zaopatrzyć i zmniejszyć otwory, aby myszy wkraść się niemogły. I do tej roboty najstósowniejszy jest miesiąc Wrzesień. Niektórzy gospodarze podryzając pszczoły na zimę, słabe i mało miodu mające podkurzają, bo mówią, że lepiej jest mieć jeden pieniek mniej, jak biedzić się ich żywieniem; ale to nie prawda! zawsze jest lepiej nie żałować trochę fatygi, miodu, i żywić pszczoły. Trochę miodu nie wiele przyniesie zysku, a ocali pszczoły. Skurzają też pszczoły, które mają zbyt starą węzę; ale i to nie potrzeba. Podryzając na wiosnę, n. p. w ulu, wyrzyna się połowa węzy od góry do dołu zupełnie. Latem pszczoły bardzo chętnie to próżne miejsce zarobią. Na drugi rok wyrznie się druga połowa i tym sposobem oczyści się ul ze starej węzy i pszczoły ochotniej pójda na robotę, i choć słabe były, bardzo się wzmocnią.

DONIESIENIA KSIĘGARSKIE.

U Zygmunta Schlettera w Wrocławiu wyszedł i jest do nabycia po wszystkich księgarniach, na polskie przetłómaczony

LIST PASTERSKI

najprzewielebniejszego Księcia-biskupa wrocławskiego, Melchiora Diepenbroka, do całego Duchowienstwa i wszystkich Prawowiernych dyecezyi przy objęciu urzędu wydany:

Cena: 5 sgr., czyli 1 złp.

List ten, który nie tylko jest listem pasterskim dla dyecezyi wrocławskiej, ale go za głos Ojca świętego do wszystkich Katolików uważać trzeba, zawiera w krótkości naukę kościoła o tych artykułach wiary, na które już od dawnych czasów pociski wszystkich jego nieprzyjaciół wymierzone były.

W księgarni Braci Szerków w Poznaniu właśnie wyszło, i jest do nabycia po wszystkich księgarniach, (w Lesznie u E. Günthera):

CELIBAT

czyli:

BEZŻEŃSTWO KSIĘŻY.

Do Panów

Eugeniego Brezy i Hrabiego Bernarda Połockiego.

Tłómaczył z francuzkiego

Xawery Godzimirski.

Brosz. Cena: 5 sgr., czyli 1 złp.

U F. Weilshaeusera w Opolu wydane i w wszystkich księgarniach się znajdują: Galerya obrazów świętych. Z Książęco-biskupią aprobacją. Nro. 1 i 2.

Co miesiąc wychodzi jeden liwerunek z wiernem wyobrażeniem i opisem życia Świętego (Świętej), a kosztuje przy zamówieniu Zbioru całorocznego 3 sbrn. gr. Numer szczegółowy 4 sbrn. gr.

Nieric Gust. Mały Górnik, czyli: Poczciwość trwa najdłużej. Powieść zabawną i naukową treści, 6 sbrn. gr. Na maszynowym papierze, z obrazem tytułu, oprawione, 11¼ sbrn. gr.

Gruchel J. Elementarz do czytania, dla szkół miejskich i wiejskich ułożony. Drugie wydanie. Cena: 2½ sbrn. gr.

W księgarni mojej w Lesznie i Gnieźnie wyszedł i przez wszystkie księgarnie jest do nabycia:

Wybór kazań oryginalnych, z najlepszych naszych dawniejszych i nowszych kaznodziejów zebrany. W dwóch tomach. Tanie nowe wydanie.

Kazania te zajmują w sobie stósowny wybór mów na wszystkie niedziele roku naszych najcelniejszych kaznodziejów: Woronicza, Wujka, Linowskiego, Balickiego, Białobrzeskiego i t. d.

Zwracam uwagę na dzieło to Szanownych Duchownych i wszystkich Lubowników piśmiennictwa ojczywego, w których ręku dzieło to jeszcze się nieznajduje.

Aby nabycie ułatwić, ustanowiłem cenę jak najniższą, bo oba tomy, niemal z 50 arkuszy w 8. składające się, kosztują tylko 1 tal. 15 sgr., czyli 9 złp.

Ernest Günther.